

การศึกษาความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต
ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบ*

THE STUDY OF CRITICAL READING ABILITY OF THE UNDERGRADUATE
STUDENTS USING SIX THINKING HATS TECHNIQUE

ศิริพร ศรีสุวรรณ (Siriporn Srisuwan)**

อติกมาส มากจู้ (Atikamas Makjui)***

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบ กลุ่มประชากร คือ นักศึกษา ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา TH 54605 ศิลปะการอ่านและการคิดวิเคราะห์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวนนักศึกษา 35 คน ใช้เวลาในการวิจัยทั้งหมด 12 คาบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการจัดการเรียนรู้ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยเทคนิคหมวกหกใบ ในรายวิชาศิลปะการอ่านและการคิดวิเคราะห์ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบ การวิเคราะห์ความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และคะแนนพัฒนาการ (Growth Score)

ผลงานวิจัยพบว่า

1. ความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ โดยพัฒนาการทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีคะแนนเพิ่มสัมพัทธ์ร้อยละ 42.92 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์คะแนนระดับสูง

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

** นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร E-mail : siriporn55555@gmail.com

Master of education student, Master of Education Program in Teaching Thai Language Faculty of Education Silpakorn University.

*** อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. ภาควิชาหลักสูตรและวิธีการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
Thesis Advisors Ph.D. Department of Curriculum and instruction, Faculty of Education Silpakorn University.

2. ความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต ที่มีการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ / เทคนิคหมวกหกใบ

Abstract

These objectives of this research were 1) to compare of the critical reading ability of the undergraduate students before and after implementation of six thinking hats technique, and 2) to study the opinion of the undergraduate students using six thinking hats technique. The sample consisted of 35 students from the second year of undergraduate students, Muban Chombueng Rajabhat University, Chombueng, Ratchaburi, first semester, academic year 2014, registered in TH 54605 Arts of Reading and Critical and spent 12 periods.

The research instruments used were 1) critical reading ability lesson plans: of six thinking hats technique, 2) critical reading ability test with 30 questions in 4 multiple choices, and 3) a opinions survey form toward six thinking hats technique. The data were analyzed by mean (μ), standard deviation of items (σ), and growth score.

The research findings were as follows:

1. The average scores of with the critical reading ability of the undergraduate students using six thinking hats technique. in the post-test were higher than pre-test scores. By the development of critical reading are using six thinking hats technique. A score of 42.92 percent relative increase in the threshold level

2. The undergraduate students' opinion to ward the six thinking hats technique. was at the highest level.

KEY WORDS : THE CRITICAL READING / SIX THINKING HATS TECHNIQUE

บทนำ

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ของมนุษย์ เพราะการอ่านเป็นช่องทางหนึ่งในการแสวงหาความรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์ต่างๆ ทำให้มนุษย์เกิดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการอย่างไม่มีที่สิ้นสุดช่วยพัฒนามนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางสติปัญญาและจิตใจส่งเสริมให้เกิดกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและจิตวิญญาณของผู้อ่านให้ไปในทางที่ดีงามด้วยตนเองและทำประโยชน์ต่อส่วนรวมได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546: 4) บุญรอด โชติวชิรา (2547: 1) และ นิภาพร นุเสน (2554: 1) ที่ได้กล่าวไว้สอดคล้องกันว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการดำรงชีวิต เพราะการอ่านแทรกอยู่ในกิจกรรมทุกประเภท และเป็นเครื่องมือในการสื่อสารซึ่งกันและกัน ในชีวิตประจำวัน ต้องอาศัยการอ่านเพื่อความเข้าใจ การอ่านทำให้คนเรารู้ทันโลก ทันคน เป็นคนรอบรู้เฉลียวฉลาด รวมไปถึงทำให้คนได้รับรู้สิ่งใหม่ๆ วิทยาการที่กว้างขวางทันสมัยตลอดจนรู้จักใช้ข้อมูลที่ได้จากการอ่านนำมาประยุกต์ใช้

ในการตัดสินใจและเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาตลอดจนการแสวงหาความสนุกสนานเพลิดเพลิน การอ่านจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญที่ช่วยพัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นเครื่องมือพื้นฐานในการพัฒนาการศึกษาหาความรู้ เป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิต การอ่านจึงเป็นรากฐานของการศึกษาในทุกระดับและเป็นรากฐานในการพัฒนาสติปัญญาให้อยู่ในระดับสูงจึงต้องอาศัย การอ่านแล้วรู้จักคิดพิจารณา วิเคราะห์ ตัดสินเรื่องที่อ่านหรือที่เรียกว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณถือว่าเป็นทักษะที่จะส่งเสริมกระบวนการคิด เพราะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณต้องอาศัยการคิดวินิจฉัย พิจารณาและประเมินค่าในสิ่งที่อ่านเพื่อที่จะสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตปัจจุบันซึ่งวรรณภา บัวเกิด (2549: 219) และ ศรีนยา ขัตติยะ (2544: 3) ได้กล่าวถึงไว้ว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านที่ต้องใช้ความคิดพิจารณาวิเคราะห์ด้วยเหตุและเข้าใจในการเรื่องที่อ่านทำให้ผู้อ่านสามารถประเมินค่าและนำไปประยุกต์ได้ โดยการศึกษาในปัจจุบันได้มีความตระหนักถึงความสำคัญในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณดังเห็นได้จากการที่กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 37) ได้กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาตรฐานการเรียนรู้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มุ่งเน้นที่การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สามารถสรุปได้ดังนี้ นักเรียนสามารถตีความ แปลความและขยายความเรื่องที่อ่านวิเคราะห์ และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุกๆด้านอย่างมีเหตุผลคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านและประเมินค่าเพื่อนำความรู้ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าการศึกษาในปัจจุบันได้มีการสนับสนุนในเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่องแต่ก็ยังพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ก็ยังมีปัญหาทางด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549: 1) ภัณฑิชากร กันชาติ (2550: 71) สุรรา บัวทอง (2546: 4) และปาริชาติ ชนม์ทวี (2546: 2) ที่กล่าวไว้ถึงปัญหาด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า นักเรียนไม่สามารถจับใจความสำคัญ ไม่สามารถวิเคราะห์สังเคราะห์ และประเมินค่าสารที่ได้อ่าน อีกประเด็นหนึ่งคือนักเรียนยังมุ่งอ่านเพื่อจดจำความรู้เพียงอย่างเดียว ซึ่งนักเรียนจะอ่านเพื่อเข้าใจเรื่องราวมากกว่าโดยไม่ได้คิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อตีความจากเรื่อง ในการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงจำเป็นต้องให้นักเรียนได้ฝึกอ่านบ่อยๆ จะทำให้นักเรียนเกิดความคิดและเกิดความชำนาญในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยเหตุนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงมีการเพิ่มเนื้อหารายวิชา TH54105 ศิลปะการอ่านและการคิดวิเคราะห์ ในหลักสูตรหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตร 5 ปี)พ.ศ.2554 เพื่อส่งเสริมกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งมีคำอธิบายรายวิชาดังนี้ ศึกษาหลักการอ่านร้อยแก้วโดยทั่วไปและหลักการอ่านตามจุดมุ่งหมายต่างๆ ฝึกฝนการอ่านร้อยแก้วเพื่อพัฒนาตนเอง ฝึกอ่านสารประเภทต่างๆ ทั้งด้านการอ่านจับใจความ การอ่านแบบวิจักษ์ณ์ การอ่านคิดวิเคราะห์ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การอ่านตีความและประเมินค่าการอ่าน แม้ว่าสถานศึกษาจะเห็นถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แต่จากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง พบว่า นักศึกษายังขาดทักษะในการจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน อ่านแล้วไม่เข้าใจความหมายไม่สามารถตีความได้รวมไปถึงไม่สามารถแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ และขาดทักษะในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ทำให้ส่งผลกระทบต่อทักษะการเขียน และการพูดไปด้วยจากความข้างต้นพบว่าผู้เรียนยังขาดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อาจเป็นเพราะทักษะของการอ่านดังกล่าวไม่สามารถเกิดขึ้นโดยธรรมชาติ ต้องอาศัยการเรียนการสอน การฝึกฝนที่ต่อเนื่องทักษะการอ่าน

อย่างมีวิจารณ์ญาณจึงจะเกิดแก่ผู้เรียนได้ ครูจึงเป็นผู้มีหน้าที่โดยตรงในการใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมเพื่อจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการอ่านโดยใช้วิจารณ์ญาณ ซึ่งมีแนวความคิด สอดคล้อง สุจิตรา จรจิตร (2556: 63) กล่าวว่าครูผู้สอนต้องเน้นการใช้วิธีสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง อันจะเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการอ่าน อีกทั้ง Stauffer (1975: 4) ได้เสนอแนวความคิดว่าการที่ผู้เรียนจะมีความสามารถในการอ่านและอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณได้ ขึ้นอยู่กับว่าผู้เรียนจะได้รับการสอนมาอย่างไร ทักษะพื้นฐานการอ่าน การคิดที่ผู้เรียนได้รับนั้นเป็นผลมาจากครูและกระบวนการสอนของครูเกือบทั้งสิ้น ดังนั้นตัวผู้สอน การจัดกระบวนการเรียนการสอน เทคนิคและกลวิธีการสอนในรูปแบบใหม่ๆ จึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จทางการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของผู้เรียน ฉะนั้นการสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณได้นั้นครูจึงมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการหาวิธีการพัฒนา และแก้ปัญหาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

ซึ่งในปัจจุบันมีนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนรู้ และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณได้หลายวิธีและจากการศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้แบบต่างๆ พบว่า มีเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบหนึ่งที่เหมาะสมกับการฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ คือ เทคนิคหมวกหกใบพัฒนาโดย De Bone (1992: 18-19) กล่าวถึงการพัฒนากิจกรรมในการพัฒนาความคิดที่ใช้ในโรงเรียนและวงการธุรกิจทำให้ได้รับความนิยมมาก เพราะสามารถพัฒนาความคิดของผู้เรียนได้โดยไม่จำกัดเชื้อชาติและวัฒนธรรม สามารถฝึกได้ง่ายเพราะเป็นกิจกรรมที่ไม่ซับซ้อนประโยชน์ของการใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดทั้งคิดให้รอบคอบคิดทั้งจุดดี จุดด้อยจุดด้อยที่มีต่อความรู้สึกสิ่งนั้นๆ ไม่ยึดติดกับความคิดด้านเดียวกับรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหมวกแห่งความคิดมีทั้งหมด 6 ใบ และมี 6 สี คือ หมวกสีขาวเป็นการคิดหาข้อมูล ข้อเท็จจริงของสถานการณ์ หมวกสีแดง การคิดจากอารมณ์ความรู้สึก หมวกสีดำ การค้นหาเหตุผลด้านลบ การค้นหาข้อบกพร่องจุดอ่อน หมวกสีเหลือง การค้นหาเหตุผลด้านบวก เป็นการค้นหาข้อดีหรือจุดเด่น หมวกสีเขียว เป็นแนวคิดในการคิดเชิงสร้างสรรค์ หมวกสีฟ้า การคิดแบบเป็นระบบเพื่อเป็นการควบคุมการคิดให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการคิด การใช้เทคนิคหมวกหกใบจะทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แยกแยะข้อเท็จจริง และสามารถแสดงความคิดเห็น รวมถึงประเมินค่าเรื่องที่อ่านได้ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวเป็นพื้นฐานของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ นอกจากนั้นได้มีผู้วิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบหลายท่านดังเช่น สมันตา วีรกุล (2548) และ วิริยา วิริยารัมมะ (2549) ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบสามารถพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของผู้เรียนให้มีทักษะกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น จากการศึกษางานวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่า เทคนิคหมวกหกใบสามารถพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำเทคนิคหมวกหกใบมาใช้ในการศึกษาความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต เพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อสร้างบัณฑิตให้สอดคล้องความต้องการของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย อีกทั้งยังสอดคล้องกับความต้องการของสังคม เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตก่อนและหลังจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบ

สมมติฐานการวิจัย

ความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบ

แบบแผนการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการศึกษาศักยภาพความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Quasi Experimental Research) แบบหนึ่งกลุ่ม สอบก่อนการจัดการเรียนรู้ สอบหลังการจัดการเรียนรู้ (One-Group Pretest - Posttest Desing)

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากร
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัย ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา TH54605 ศิลปะการอ่านและการคิดวิเคราะห์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 1ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 35 คน
2. กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการทดลอง
 - 2.1 ตัวแปรต้นได้แก่ การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบ
 - 2.2 ตัวแปรตาม คือความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบ

เครื่องมือในงานวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยเทคนิคหมวกหกใบ ในรายวิชา TH54605 ศิลปะการอ่านและการคิดวิเคราะห์ โดยพิจารณาแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้
1) การอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ 2) การอ่านสารคดีอย่างมีวิจารณญาณ 3) การอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้งหมดจำนวน 3 แผน แผนละ 4 คาบ รวม 12 คาบ โดยมีลำดับขั้นการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียม ขั้นตอนที่ 2 ขั้นนำ ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสาธิต ขั้นตอนที่ 4 ขั้นปฏิบัติ ขั้นตอนที่ 5 การสรุป ทบทวน ขั้นตอนที่ 6 ขั้นประเมินผล
2. แบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งใช้แบบทดสอบก่อนจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ทั้งนี้แบบทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้เป็นชุดเดียวกันแต่สลับตัวเลือก

3. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบ ซึ่งประกอบด้วยประโยคข้อความคำถามความคิดเห็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้ด้านเนื้อหา 2) บรรยากาศกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ 3) การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน จำนวน 15 ข้อ พร้อมด้วยมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท คือ มากที่สุด มาก ปางกลาง น้อย น้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และ คะแนนพัฒนาการ (Growth score)
2. วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคหมวกหกใบจากแบบสอบถาม ตรวจสอบรายการ (Rating Scale) 5 ระดับ ใช้ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

สรุปผลการวิจัย

1. ความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ โดยพัฒนาการทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีคะแนนเพิ่มสัมพัทธ์ร้อยละ 42.92 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์คะแนนระดับสูง
2. ความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบสามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบ คะแนนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยฝึกให้ผู้เรียนคิดอย่างเป็นระบบ และเป็นการคิดอย่างรอบด้าน ตามสัญลักษณ์แทนความคิดของสีหมวก ผู้วิจัยได้นำลักษณะความคิดของหมวกแต่ละสีนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

หมวกสีขาว แทนข้อมูล ข้อเท็จจริง ผู้วิจัยจะใช้หมวกสีขาวนำมาประยุกต์ใช้ให้นักศึกษาสามารถบอกข้อเท็จจริงจากเรื่องที่อ่านได้ ตัวอย่างคำถามเช่น นักศึกษาอ่านสารคดีเรื่องกล่องไปรษณีย์สีแดง ในเรื่องปรากฏสถานที่ท่องเที่ยวที่ใดบ้าง เมื่อใช้คำถามดังกล่าว นักศึกษาจะหาข้อมูลจากเรื่องที่อ่านอย่างพิจารณาไตร่ตรองเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน

หมวกสีฟ้า ช่วยฝึกให้เกิดความสามารถในการจับใจความสำคัญ การวิเคราะห์ และตีความจากเรื่องที่อ่านได้ เพราะหมวกสีฟ้าแทนความคิดอย่างเป็นระบบ ตัวอย่าง เช่น ให้นักศึกษาวิเคราะห์จุดประสงค์ของบทความเรื่องถ่ายสะดวก เป็นต้น

หมวกสีแดง แทนความรู้คิดลึกนึกคิด ทำให้หมวกสีแดงช่วยพัฒนาให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน และการประเมินค่าจากเรื่องที่อ่าน ลักษณะคำถามที่ใช้จะสอดคล้องกับสีเหลือง และหมวกสีดำ หมวกสีเหลืองทำหน้าที่ให้นักศึกษาประเมินค่าทั้งทางด้านบวก และหมวกสีดำทำหน้าที่ประเมินค่าด้านลบ อีกทั้งยังทำให้เห็นมุมมองของผู้อ่าน ทั้ง 2 ด้านอีกด้วย หมวกสีเขียว ผู้วิจัยใช้หมวกสีเขียวเป็นตัวสนับสนุนให้เกิดแนวทางการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ทั้งนี้การใช้หมวกหกใบผู้วิจัยเน้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมทั้งการฝึกตอบคำถาม ตั้งคำถาม เสนอคำตอบ รวมไปถึงปฏิบัติกิจกรรมทั้งในรูปแบบเดี่ยว และกลุ่ม ทำให้นักศึกษาเกิดความชำนาญ สามารถนำไปประยุกต์ใช้จึงทำให้เกิดการพัฒนาทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอย่างต่อเนื่อง ดังที่ สุนันทา สายวงศ์ (2544: 79) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้หมวกหกใบ เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ทำให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้และการอภิปรายกลุ่มแลกเปลี่ยนความรู้อย่างเป็นระบบ เป็นการคิดที่มีทิศทาง การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคหมวกหกใบ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกให้นักเรียนคิดเป็นลำดับขั้น การให้ผู้เรียนสวมหมวกสีต่างๆ ทั้งหกสี อันได้แก่ หมวกสีขาว หมวกสีแดง หมวกสีเหลือง หมวกสีดำ หมวกสีเขียว และหมวกสีฟ้า เป็นการฝึกผู้เรียนให้ผู้คิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ ใคร่ครวญหาเหตุผล และประเมินค่าได้ และเมื่อผู้เรียนเกิดกระบวนการอย่างเป็นระบบก็จะนำไปสู่การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งสอดคล้องกับ วัชรวิภา เล่าเรียนดี (2550: 26) กล่าวว่า หมวกแต่ละใบแต่ละสีแทนมุมมองและวิธีคิด การนำเทคนิคหมวกหกใบแทนการคิดแต่ละแบบตามสีหมวก สวมหมวกสีใดต้องแสดงออกการคิดแบบนั้น ซึ่งจะช่วยควบคุมไม่ให้ยึดกับวิธีคิดแบบใดแบบหนึ่ง

นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบยังทำให้นักศึกษาทุกคนมีส่วนร่วมกล้าแสดงออกทางความคิด มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับนักศึกษา มีการคิดอย่างเป็นระบบนำไปสู่การอ่านอย่างมีวิจารณญาณประกอบไปด้วย เมื่อใช้คำถามหมวกสีขาวก็ได้คำตอบการจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน เมื่อใช้คำถามหมวกสีน้ำฟ้าก็จะได้คำตอบ การวิเคราะห์ และการตีความความจากเรื่องที่อ่าน เมื่อใช้คำถามหมวกสีแดงก็ได้คำตอบการประเมินค่าทั้งด้านความรู้สึกจากเรื่องที่อ่าน เมื่อใช้คำถามหมวกสีเหลืองก็จะได้คำตอบการประเมินค่าจุดเด่นจากเรื่องที่อ่าน เมื่อใช้คำถามหมวกสีดำก็จะได้คำถามการประเมินจุดด้อยจากเรื่องที่อ่าน เมื่อใช้คำถามหมวกสีเขียวก็ได้คำตอบที่เป็นการแสดงออกในความคิดที่สร้างสรรค์ ทำให้ใช้ความคิดได้อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังทำให้นักศึกษามีความคิดตามสัญลักษณ์ของหมวกแต่ละสี และมีการกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจน นอกจากนี้ สุนันทา พลโภชน (2547: 21) กล่าวถึงประโยชน์ของเทคนิคหมวก หกใบว่าช่วยต่อการเรียนรู้และการใช้หมวกกระตุ้นความสนใจได้ดีทำให้เหลือเวลาสำหรับความคิดสร้างสรรค์อย่างแท้จริงคิดแบบใดแบบหนึ่งโดยไม่สับสนกับความคิดหมวกสีอื่น เปลี่ยนแบบความคิดได้ง่ายและตรงไปตรงมาโดยไม่ลังเลใครด้วยการเปลี่ยนสีหมวกร่วมระดมความคิดทุกคนสามารถใช้หมวกแต่ละสีได้ครบทุกสีแทนที่จะคิดแต่เพียงสีเดียวด้านเดียวตามปกติเป็นการแยกที่รู้ออกไปและปล่อยความคิดให้มีอิสระภาพที่จะขบคิดได้อย่างเต็มที่จัดลำดับการระดมความคิดให้เหมาะสมที่สุด

จากเหตุผลข้างต้นสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบ ส่งผลทำให้นักศึกษามีคะแนนหลังจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับวิริยา วิริยารัมภะ (2549) ที่ได้ทำการศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบและวิธีสอนแบบปกติผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ของนักเรียนกลุ่มทดลองสอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบกับกลุ่มควบคุมที่สอนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียน โดยใช้วิธีสอนแบบปกติกล่าวคือวิธีสอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบทำให้นักเรียนอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ดีกว่าวิธีสอนแบบปกติเช่นเดียวกับ ปัทมา วิญญกุล (2551) วิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้วิธีการสอนตามแนวคิดหมวกหกใบกับวิธีสอนตามแนวคิดของสเตอร์นเบอร์ก แบ่งเป็นกลุ่มการทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 45 คน กลุ่มแรกจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนตามแนวคิดหมวกหกใบ กลุ่มที่ 2 จัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนตามแนวคิดของสเตอร์นเบอร์ก ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้วิธีการสอนตามแนวคิดหมวกหกใบกับวิธีสอนตามแนวคิดของสเตอร์นเบอร์กแตกต่างกันอย่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 2) ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการสอนตามแนวคิดหมวกหกใบแตกต่างกันอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลองสูงกว่าการทดลอง 3) ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการสอนตามแนวคิดของสเตอร์นเบอร์กแตกต่างกันอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลองสูงกว่าการทดลอง นอกจากนี้ สมันดา วีรกุล (2547) ผลการวิจัยได้สรุปงานวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านวรรณคดีไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีสอนตามแนวคิดหมวกหกใบกับวิธีสอนปกติ ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์การอ่านวรรณคดีไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามแนวความคิดหมวกหกใบมีผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ

2. พัฒนาการความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตมีคะแนนเพิ่มสัมพัทธ์ร้อยละ 42.92 อยู่ในเกณฑ์คะแนนระดับสูง และเมื่อจำแนกคะแนนตามประเภทของงานเขียน โดยพิจารณาคะแนนเรียงลำดับได้ดังนี้ ลำดับแรกคือ การอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ อาจเป็นเพราะงานเขียนประเภทเรื่องสั้นเป็นการดำเนินเรื่องที่มีจุดมุ่งหมายเพียงประการเดียว ใช้เวลาดำเนินเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบอย่างรวดเร็ว มีโครงเรื่องตัวละคร ฉาก และบทสนทนาที่รัดกุมกระชับ ไม่มีรายละเอียดมากนัก จึงทำให้นักศึกษาเกิดความเพลิดเพลินในขณะที่อ่าน และเข้าใจรายละเอียดได้ง่าย ดังที่สายทิพย์ นุกุลกิจ (2543: 163) ได้กล่าวว่า เรื่องสั้นเป็นบันเทิงคดีประเภทเรื่องเล่าที่ดำเนินเรื่องอย่างรวดเร็วเพราะมีจุดมุ่งหมายหลักหรือแก่นเรื่องเพียงอย่างเดียว มีตัวละครน้อย ใช้ฉากและเวลาอันจำกัด ซึ่งสอดคล้องกับ จีรวัดน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ (2556: 333) ได้กล่าวไว้ว่า เรื่องสั้น เป็นงานเขียนร้อยแก้วที่สมมติเรื่องราวขึ้น มีโครงเรื่องง่ายๆ ไม่ซับซ้อน ลักษณะสำคัญของเรื่องสั้น คือ การดำเนินเรื่องอย่างรวดเร็ว ภายในช่วงระยะเวลาสั้นๆ มีตัวละครน้อย และมีความคิดเดียว อีกทั้งแนวทางการอ่านเรื่องสั้นก็ไม่ซับซ้อน จากความข้างต้นจะเห็นได้ว่า งานเขียนประเภทเรื่องสั้นมุ่งเน้นความเพลิดเพลิน จึงเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากอ่านและเกิดความกระตือรือร้น ดังที่ ทศนีย์ ศุภเมธี (2542: 13) กล่าวถึง การสร้างแรงจูงใจภายในสรุปได้ว่า เมื่อนักเรียนมีความพอใจ มีความสนุกสนานแล้ว นักเรียนจะเกิดแรงจูงใจภายใน ทำให้มีความกระตือรือร้นที่จะอ่านเรื่องราวอีกทั้ง วิริยา วิริยารัมมะ (2549: 80)

ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนเพิ่มขึ้น เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคหมวกหกใบใช้วรรณกรรมร้อยแก้วประเภทบันเทิงคดีเรื่องสั้น จากการจัดการเรียนรู้พบว่า บรรยากาศของนักเรียนมีความสนุกสนานและเกิดการกระตือรือร้นในการเรียนรู้อย่างมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากการวรรณกรรมร้อยแก้วประเภทบันเทิงคดีเป็นวรรณกรรมที่นักเรียนอ่านเข้าใจง่าย ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้อ่านสนุกสนานและเพลิดเพลิน จึงสามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ และกระตือรือร้นที่อ่านเรื่องราวจากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้คะแนนพัฒนาการการอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ มีคะแนนสัมพัทธ์เป็นลำดับแรกทั้งนี้ลำดับที่สองได้แก่ การอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ และลำดับสุดท้ายคือการอ่านสารคดีอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งคะแนนสัมพัทธ์ของบทความและสารคดี มีค่าคะแนนไม่ต่างกันมากอาจเป็นเพราะงานเขียนสารคดีและบทความ มุ่งเน้นเสนอข้อเท็จจริง ให้ความรู้ ผู้อ่านต้องแยกข้อเท็จจริงและความเห็นออกจากกัน รวมไปถึงทำความเข้าใจประเด็น พิจารณาความสมเหตุสมผล ไม่เน้นความบันเทิง และมีความซับซ้อนกว่าเรื่องสั้น ดังที่ รัญจวน อินทรกำแหง และคณะ (2519: 9-10) กล่าวว่า สารคดี เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาสาระที่ทำให้เกิดความรู้ความคิด และอาจให้ความบันเทิงด้านปัญญาไปด้วย ซึ่งเขียนในรูปของบทความ บทวิจารณ์ ความทรงจำ จดความ ฯลฯ ก็ล้วนแต่จัดอยู่ในประเภทสารคดี นอกจากนี้แนวทางการอ่านสารคดีก็มีหลักการที่ซับซ้อนกว่าการอ่านงานเขียนประเภทเรื่องสั้น การอ่านงานเขียนประเภทสารคดีเป็นงานเขียนที่เขียนขึ้นจากเค้าโครงความจริงไม่ใช่จินตนาการ ผู้เขียนมีเจตนาที่จะให้สาระความรู้เป็นสำคัญ และให้ความเพลิดเพลินเป็นอันดับรองลงมา โดยเนื้อหาในสารคดีนั้น ผู้เขียนจะเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับข้อเท็จจริงด้วยการใช้ภาษาร้อยแก้วที่สละสลวยชวนให้อ่าน ผู้อ่านต้องจับประเด็นที่เป็นความรู้ให้ได้ ควรศึกษาเพิ่มเติม หากความรู้แล้วยังมีข้อกังขาหรือเกี่ยวข้องไปถึงความรู้ที่ผู้อ่านเคยรู้ที่ไม่ตรงกันในบางประเด็น หรือยังมีความต้องการรู้เพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับ สุพรรณิ วราทร (2545: 87) กล่าวว่า การอ่านสารคดีทั่วไปอย่างมีประสิทธิภาพสามารถอ่านด้วยวิธีเดียวกับการอ่านหนังสือวิชาการในการเลือกสารคดีเพื่ออ่าน และใช้ประโยชน์นอกจากพิจารณาว่ามีชื่อเรื่องและหัวข้อตรงกับที่ต้องการแล้ว ยังต้องพิจารณาเนื้อเรื่อง ความคิดเห็น และทำนองแต่งด้วยการพิจารณาเนื้อเรื่องของสารคดีดูจากสาระ การดำเนินเรื่อง และขอบเขตของเนื้อหาสาระของสารคดี เป็นส่วนสำคัญที่สุดของเนื้อเรื่อง ต้องพิจารณาว่ามีเนื้อหาสาระดีเพียงใด สอดคล้องกับความต้องการของผู้อ่านหรือไม่ ในด้านการดำเนินเรื่องต้องดูว่าการลำดับความมีความสับสนหรือไม่ อ่านเข้าใจง่ายเพียงใด นอกจากนี้ต้องดูขอบเขตเนื้อหาว่ามีความสมบูรณ์เพียงพอ ที่จะใช้ประโยชน์ได้ตามต้องการหรือไม่ หนังสือสารคดีอาจมีเนื้อหาที่เป็นข้อเท็จจริงและความคิดเห็นอยู่ด้วยกัน ผู้อ่านต้องแยกข้อเท็จจริงและความเห็นออกจากกันและทำความเข้าใจประเด็นเหล่านั้นจนชัดเจน และพิจารณาความสมเหตุสมผล และความแปลกใหม่ของความคิดเหล่านั้น ส่วนทำนองแต่งของสารคดีพิจารณาจากลักษณะต่างๆ ได้แก่ การใช้ภาษา สำนวนโวหาร โดยดูจากถ้อยคำที่ใช้ว่าเข้าใจง่ายเพียงใด ถูกต้องตามวิธีเขียนหรือไม่ มีความน่าอ่านหรือไม่ นอกจากนี้ จูไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาหยัน อัมสำราญ (2550: 119) กล่าวว่า การอ่านสารคดีมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ ทราบเจตคติของผู้เขียน ศึกษาความสัมพันธ์ของเนื้อหาสาระตลอดจนความสัมพันธ์ของเนื้อหาสาระกับการใช้แต่อย่างไรก็ตามคะแนนพัฒนาการความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของบทอ่านประเภทเรื่องสั้น สารคดี และบทความ ทั้ง 3 ประเภท มีคะแนนเพิ่มสัมพัทธ์อยู่ในระดับสูง รวมไปถึงค่าเฉลี่ยโดยรวมความสามารถทางการอ่านอย่างมี

วิจารณ์ญาณก็อยู่ในระดับสูง เช่นเดียวกัน อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณด้วยเทคนิคหมวกหกใบ สามารถพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณได้เป็นอย่างดี

3. ความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาารายด้าน ลำดับแรก พบว่า ด้านบรรยากาศการจัดการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบ มีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้มีการจัดการเรียนรู้ แบบเน้นการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ มีการกระตุ้นคำถาม พยายามให้ผู้เรียนทุกคนมีบทบาทหน้าที่ในการร่วมกันภายในกลุ่ม รวมไปถึงกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ซ้ำกัน มีสื่อการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นักศึกษาทุกคนได้มีความกล้าแสดงออกอย่างอิสระ สื่อของหมวกส่งผลทำให้เกิดการเร้าความสนใจนักศึกษาเกิดความกระตือรือร้น ทำให้ทุกคนกล้าแสดงออก เกิดความสนุกสนานและตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา และนำเสนอความคิดในมุมมองที่แปลกใหม่มากยิ่งขึ้น ดังที่ทิศนา ขัมมณี และคณะ (2540: 53) กล่าวว่า การที่ผู้เรียนได้มีบทบาทต่างๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อม มีความกระตือรือร้นที่จะเรียน และเรียนอย่างมีชีวิตชีวา ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ทศนีย์ ศุภเมธี (2542: 13) กล่าวว่า เมื่อนักเรียนมีความพอใจ มีความสนุกสนานแล้วนักเรียนจะเกิดแรงจูงใจภายใน ทำให้มีความกระตือรือร้นอยากที่จะศึกษาค้นคว้า อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของยุวดี สมศรี (2551: 83) กล่าวถึง ความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบ พบว่า คะแนนด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบอยู่เป็นลำดับแรก ซึ่งกล่าวว่า หมวกหกใบทำให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นโต้ตอบกับเพื่อนและครูมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทคนิคหมวกหกใบเป็นเทคนิคที่เปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ ส่งผลทำให้นักศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ลำดับรองลงมา คือ การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีคะแนนอยู่ในระดับที่มากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะผู้วิจัยเน้นให้นักศึกษาปฏิบัติทุกขั้นตอน แต่ละขั้นตอนจะใช้เทคนิคหมวกหกใบสอดแทรกอย่างสม่ำเสมอ โดยให้นักศึกษาทุกคนได้มีส่วนร่วมในการตอบคำถาม ตั้งคำถาม และเฉลยคำตอบ นักศึกษามีความชำนาญในการใช้หมวกหกใบและนำไปประยุกต์ใช้ในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณได้ จะเห็นได้ว่านักศึกษามีคะแนนหลังการจัดการเรียนเทคนิคหมวกหกใบสูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ แต่เนื่องด้วยการจัดการเรียนรู้มีรูปแบบกิจกรรมเดียว กิจกรรมกลุ่ม โดยมีเนื้อหาบทอ่านของสารแต่ละประเภทที่มีขนาดความยาวเกินไป จึงทำให้นักศึกษาอาจเกิดความน่าเบื่อ ส่งผลให้ด้านความคิดเห็นของนักศึกษาด้านเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้เป็นลำดับสุดท้าย

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหมวกหกใบ ควรมีการปรับพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในเรื่องเทคนิค

หมวกหกใบก่อนที่จะนำไปจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจวิธีการ ความหมาย และสามารถนำไปประยุกต์กับการอ่านได้ง่ายมากยิ่งขึ้น

2. การจัดการเรียนรู้ครูควรมีการเสริมแรงด้วยคำชม หรือมีการแข่งขันการเก็บคะแนน กลุ่มใดมีคะแนนสูงที่สุดจะมีรางวัลให้ เพื่อเป็นการเสริมแรงผู้เรียน

3. การเลือกประเภทของบทอ่านควรคำนึงถึงวัยของผู้เรียนเพราะผู้เรียนแต่วัยมีความสามารถทางการอ่านที่แตกต่างกัน การเลือกบทอ่านที่เหมาะสมจะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจ และเข้าใจในการเรียนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยเทคนิคหมวกหกใบร่วมกับการวิธีการสอนด้วยเกม

2. ควรศึกษาความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยเทคนิคหมวกหกใบร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ.(2546).กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน.พิมพ์ครั้งที่3.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2551).หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ชาญชัย หมั่นประสงค์.การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal. ปีที่ 7, ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม 2557: 216-226.

จิรวัดน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ.(2556).การอ่านเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต.กรุงเทพมหานคร: โดเดียนสโตร์.

ณัฏขจร กันชาติ.(2550).“ผลของการสอนอ่านแบบ SQ3R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และความสนใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6”

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

ทัศนีย์ ศุภเมธี.(2542).การสอนภาษาไทย.กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

ทศนา แคมมณี.(2554).รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย.กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นภัสวรรณ จงสอน.การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์หน่วยเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยการคิดแบบหมวกหกใบ.

วารสารวิชาการ Veridian E-Journal. ปีที่ 7,ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม –เมษายน 2557 : 216-226

- บุญรอด โชติวชิรา.(2547).“ผลการใช้กิจกรรมการอ่านกว้างขวางที่มีต่อความสามารถในการเขียนและ
เจตคติต่อการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.”วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปัทมา วิญญกุล .(2551).“การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้วิธีการสอนตามแนวคิดหมวกหกใบกับวิธีสอนตามแนวคิดของ
สเตอร์น เบอร์ก”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ปาริชาติ ชนม์ทวี.(2546).“การใช้วรรณกรรมวัยรุ่นที่ตรงกับความสนใจของนักเรียนพัฒนาทักษะการอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1โรงเรียนสะอาดเผด็จมวิทยา จังหวัดชุมพร”.วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยุวดี สมศรี. (2551). “การพัฒนาความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทคนิคหมวกหกใบ”.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัฐจวน อินทรกำแหงและคณะ.(2519).**การอ่านและการพิจารณาหนังสือ**.กรุงเทพมหานคร:
อักษรเจริญทัศน์.
- วิริยา วิริยารัมภะ. (2549). “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบและวิธีสอนแบบปกติ” .
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัชร่า เล่าเรียนดี.(2550).**เทคนิคและกลยุทธ์วิธีพัฒนาทักษะการคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**.
นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณ บัวเกิด. (2547).**วิจารณ์ในการอ่านเอกสารการสอนชุดวิชาการอ่านภาษาไทย**.นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศรินยา ขัตติยะ.(2544).“การใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านและทักษะทาง
สังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่4”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมันตรา วีรกุล. (2547). “การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านวรรณคดีไทย อย่างมีวิจารณญาณของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีสอนตามแนวคิดหมวกหกใบกับวิธีสอนแบบปกติ” .
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
- สุจริตรา จรจิต.“ปัจจัยที่มีผลต่อการอ่านของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคใต้ของไทย.”
วารสารสงขลานครินทร์.9, 1 (มกราคม-เมษายน 2556) : 45.
- สุนันทา พลโภชน. (2547).“ผลของการฝึกการคิดแบบหมวกหกใบที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาการ
ปฏิบัติงานของข้าราชการ สำนักอำนวยการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ.” สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาบัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สุนันทา สายวงศ์. (2544). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยการ ใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบและการสอน
แบบซินติเคท. ปริญญาโททางการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.(2549).แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบ
บูรณาการ.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ภาษาต่างประเทศ

De Bono, E. (1992). *Six Thinking Hats for Schools*. London : Healer Brownlow Education.
_____(1996). *Teach Yourself to think*. England : Penguin Books.
Stauffer, R.G.(1969).*The Language Experience Approach to the Teaching of Reading*.
New yok : McGraw-Hill.